

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

2026-YIL

IYUN/6-SON, III-QISM

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, iyun.
III-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqov vch, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayev vch, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayev vch, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyev vch, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyev vch, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyev vch, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixoja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyev vch, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

SUD BOSHQARUVCHILARI FAOLIYATINING IQTISODIY RAG‘BATLANTIRISH TIZIMI VA ULARNING SUBSIDIAR JAVOBGARLIGI: MUAMMOLAR VA TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	12
Soliyev Damirjon Nurmatovich	
BLOKCHEYN TEXNOLOGIYASI ASOSIDA MOLIYAVIY TRANZAKSIYALARNI NAZORAT QILISH TIZIMI (SMART-KONTRAKTLAR, MARKAZLASHMAGAN MA‘LUMOTLAR BAZASI VA AUDIT IZLARI).....	18
Olimova Mukhlisa Vohidjon qizi	
SANOAT SEKTORIDA YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISH: STRATEGIK AFZALLIKLAR VA TO‘SIQLAR TAHLILI.....	26
Xatamov Ochildi Qurbonovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ УЗБЕКИСТАНА КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЕЁ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ.....	32
PhD. Юлдашева С.Ш	
TREND MODELLARI YORDAMIDA MEHNAT RESURSLARI SONINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH.....	38
Haydarova Dinora Atamurot qizi	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ВЫКУПА И ПРОДАЖИ КВОТ НА ОРОСИТЕЛЬНУЮ ВОДУ.....	43
Гоженко Борис Владимирович	
MOLIYAVIY LEVERIJ SAMARASI VA QARZ MABLAG‘LARINI BOSHQARISHDA UNDAN FOYDALANISH.....	50
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
XIZMATLAR SOHASIDA WEBMONEY TO‘LOV TIZIMINI KOMPYUTERDA O‘RNATISH VA SOZLASHNING IQTISODIYOTDAGI ROLI.....	55
Fazilat Esirgapovna Jomonqulova	
Nizomov Murod	
Qurbonboyeva Rayhon Bahronjon qizi	

XIZMATLAR SOHASIDA WEBMONEY TO'LOV TIZIMINI KOMPYUTERDA O'RNATISH VA SOZLASHNING IQTISODIYOTDAGI ROLI

Fazilat Esirgapovna Jomonqulova
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti "Axborot texnologiyalari"
kafedrasida dotsenti.

Email: jamanqulovaf72@gmail.com

Orcid: <https://orcid.org/0009-0008-9057-9648>

Nizomov Murod
Samarqand Iqtisodiyot va Servis instituti "Iqtisodiyot nazariyasi"
kafedrasida stajyor assistenti

Email: nizomovmurod30@gmail.com

Orcid: <https://orcid.org/0009-0001-5981-5322>

Qurbonboyeva Rayhon Bahronjon qizi
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada WebMoney elektron to'lov tizimining mohiyati, funksional imkoniyatlari, afzalliklari hamda undan foydalanish tartibi yoritilgan. Raqamli iqtisodiyot sharoitida elektron to'lov tizimlarining ahamiyati ortib borayotganligi sababli, WebMoney tizimi xalqaro moliyaviy operatsiyalarni xavfsiz va tezkor amalga oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Maqolada tizimning texnik imkoniyatlari, foydalanuvchilar uchun qulayliklari va uning cheklavlari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: WebMoney, raqamli iqtisodiyot, tranzaksiya, elektron to'lov tizimi, xavfsizlik, elektron hamyon, elektron hisob-kitob.

Abstract

This article examines the essence of the WebMoney electronic payment system, its functional capabilities, advantages, and the procedures for its use. In the context of the digital economy, the importance of electronic payment systems is increasing, and the WebMoney system serves as an important tool for conducting international financial transactions quickly and securely. The article also analyzes the system's technical features, user convenience, and its limitations.

Keywords: WebMoney, digital economy, transaction, electronic payment system, security, electronic wallet, electronic settlement.

Аннотация

В данной статье рассматриваются сущность электронной платёжной системы WebMoney, её функциональные возможности, преимущества, а также порядок использования. В условиях цифровой экономики значение электронных платёжных систем постоянно возрастает, в связи с чем система WebMoney выступает важным инструментом для быстрого и безопасного осуществления международных финансовых операций. В статье также проанализированы технические возможности системы, удобство для пользователей и её ограничения.

Ключевые слова: WebMoney, цифровая экономика, транзакция, электронная платёжная система, безопасность, электронный кошелёк, электронные расчёты.

KIRISH

Xizmatlar sohasi (uchinchi sektor) – bu moddiy ne'matlar ishlab chiqarmasdan, korxonalar, tashkilotlar va jismoniy shaxslarga turli xil foydali xizmatlar ko'rsatuvchi iqtisodiyot tarmog'idir. Ushbu soha aholining hayot sifatini yaxshilash va mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda eng yetakchi o'rinlardan birini egallaydi. Raqamli texnologiyalar jadal rivojlanayotgan davrda elektron to'lov tizimlari moliyaviy munosabatlarning ajralmas bo'lagiga aylandi. Onlayn savdo, masofaviy xizmatlar, davlat xizmatlaridan foydalanish jarayonida to'lovlarni tezkor va ishonchli amalga oshirish muhim hisoblanadi. Ayniqsa, xalqaro miqyosda tranzaksiyalarni bajarish uchun elektron to'lov tizimlarining imkoniyatlari yanada kengaymoqda. Shunday tizimlardan biri WebMoney bo'lib, u 1998-yildan buyon global miqyosda faoliyat yuritib kelmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

WebMoney foydalanuvchilarga real pul ekvivalentida elektron mablag'larni saqlash, o'tkazish va turli xizmatlar uchun to'lovlarni amalga oshirish imkoniyatini beradi. Ushbu maqolada WebMoney tizimining mohiyati, afzalliklari, qo'llanilish sohalari hamda undan foydalanish asoslari chuqur tahlil qilinadi. WebMoney elektron to'lov tizimi 1998-yilda tashkil etilgan bo'lib, bugungi kunda global miqyosda keng qo'llaniladi. Tizimning asosiy vazifasi – foydalanuvchilar o'rtasida real vaqt rejimida elektron mablag'lar almashinuvini ta'minlashdir. WebMoney tizimida mablag'lar maxsus elektron hamyonlarda saqlanadi, ular "purs" deb yuritiladi va turli valyutalarda ishlashi mumkin. Tizimning tuzilishi uch asosiy komponentdan iborat: WebMoney Keeper – foydalanuvchilar mablag'larini boshqaruvchi dastur; WMID – foydalanuvchi tanituvchi shaxsiy identifikatsiya raqami; va valyuta hamyonlari – WMZ (dollar), WME (yevro), WMR (rubl), WMB va WMY kabi valyutalarni o'z ichiga oladi. WebMoney an'anaviy bank xizmatlariga qaraganda mustaqil, tezkor va ko'p funksiyali moliyaviy platforma sifatida shakllangan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

WebMoney foydalanuvchilarga bir qator moliyaviy operatsiyalarni amalga oshirishga imkon beradi. Tizimning eng asosiy funksiyasi – bir hamyondan ikkinchisiga pul o'tkazishdir. Tranzaksiyalar bir necha soniyada amalga oshadi va SSL-shifrlash texnologiyasi orqali himoyalangan. Bu frilanserlar, onlayn ishchilar va mayda bizneslar uchun nihoyatda qulay. Shuningdek, ko'plab internet-do'konlar, o'yin platformalari va xizmat ko'rsatish saytlarida WebMoney orqali to'lov qilish mumkin. Mobil aloqa, kommunal xizmatlar, internet xizmatlari kabi turli xizmatlar WebMoney orqali amalga oshiriladi. Tizim biznes subyektlari uchun ham keng imkoniyatlar yaratadi: elektron invoice chiqarish, shartnomalarni elektron tasdiqlash, to'lov tizimini internet-do'konlarga integratsiya qilish va xodimlarga maosh yoki bonuslarni elektron shaklda to'lash mumkin. Shuningdek, tizimning huquqiy himoya vositasi – Arbitr xizmati – foydalanuvchilar o'rtasidagi nizolarni hal qilishda yordam beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

WebMoney valyutalar o'rtasida konvertatsiya qilish imkonini beradi va mablag'ni bank kartalari, bank hisob raqamlari yoki boshqa elektron to'lov tizimlariga o'tkazish mumkin. Bu tizimni global to'lov vositasiga aylantiradi. Tizimning eng muhim afzalliklari yuqori xavfsizlik darajasi, tezkorlik, global qo'llanilish imkoniyati va foydalanuvchilar uchun qulay interfeysdir. Ko'p pog'onali himoya choralari: ikki faktorli autentifikatsiya, SMS-kod, E-NUM shaxsni aniqlash tizimi va tranzaksiyalarni shifrovchi maxsus protokollar tizimni ishonchli qiladi. Pul o'tkazmalari real vaqt rejimida bajarilishi foydalanuvchilarga sezilarli qulaylik yaratadi, ayniqsa xalqaro tranzaksiyalarni amalga oshiruvchi foydalanuvchilar uchun. Tizim dunyoning yuzlab davlatlarida faol bo'lib, turli valyutadagi hamyonlar xalqaro moliyaviy operatsiyalarni soddalashtiradi. WebMoney Keeper ilovasi orqali hamyonlarni yaratish, boshqarish, to'lov qilish, hisob-faktura chiqarish va tranzaksiyalar tarixini nazorat qilish oson.

Xizmat nomi	Tavsif
Pul o'tkazmalari	Foydalanuvchilar o'rtasida mablag'ni tezkor va xavfsiz o'tkazish
Online to'lovlar	Internet-to'lovlar, kommunal xizmatlar va mobil aloqa uchun to'lov
Mablag'ni yechib olish	Hamyondagi pullarni karta yoki hisob raqamlariga chiqarish
Biznes hisob-kitoblari	Elektron invoice chiqarish, shartnoma va to'lovlarni boshqarish
Valyuta konvertatsiyasi	Hamyonlar orasida valyuta ayirboshlash imkoniyati

Foydalanuvchi WebMoney rasmiy saytiga yoki mobil ilovasiga kirib ro'yxatdan o'tadi. Telefon raqami, email va shaxsiy ma'lumotlar kiritiladi. Ro'yxatdan o'tgan har bir foydalanuvchiga WMID beriladi. Tizimda shaxsning aniqlik darajasi "attestat" orqali belgilanadi. Ro'yxatdan so'ng foydalanuvchi o'ziga kerakli valyutada elektron hamyon ochadi. Dasturni o'rnatishda rasmiy manbalardan foydalanish, xavfsizlik choralarini ko'rish, litsenziya shartnomasini tasdiqlash, til va komponentlarni tanlash talab etiladi. O'rnatishdan so'ng WM-id yaratishda telefon raqami va pasport ma'lumotlari kiritiladi. Hamyonni to'ldirish bank karta, ayirboshlash saytlari yoki boshqa usullar orqali amalga oshiriladi. Shu bilan birga, tizim qator cheklolarga ham ega: ayrim davlatlarda faoliyat cheklangan, attestat olish murakkab, valyuta konvertatsiyasi ba'zida yuqori komissiya talab qiladi va mahalliy to'lov tizimlari bilan integratsiya doim ham qulay emas.

XULOSA VA TAKLIFLAR

WebMoney elektron to'lov tizimi zamonaviy moliyaviy xizmatlar bozorida muhim o'rin tutadi. Tizimning tezkorlik, xavfsizlik, global qo'llanish doirasi va qulay interfeys kabi afzalliklari uni millionlab foydalanuvchilar uchun ishonchli vositaga aylantirgan. Biroq, ayrim davlatlarda mavjud cheklolar, shaxsni identifikatsiya qilish jarayonining murakkabligi va ayrim tranzaksiyalarning komissiya to'lovlari tizimdan foydalanishni biroz qiyinlashtirishi mumkin. Shu sababli WebMoney faoliyatini kengaytirish uchun mahalliy banklar bilan integratsiyani kuchaytirish, foydalanuvchilar uchun qulay registratsiya va identifikatsiya mexanizmlarini ishlab chiqish, komissiya to'lovlarni kamaytirish va elektron to'lov tizimlari xavfsizligiga oid qo'shimcha o'quv-uslubiy materiallar yaratish tavsiya etiladi. WebMoney to'lov tizimini kompyuterga o'rnatish va sozlash – bir qator ketma-ket amallarni talab qiluvchi jarayon. To'g'ri o'rnatilgan va sozlangan tizim foydalanuvchiga xavfsiz, tez va qulay moliyaviy operatsiyalar olib borish imkonini beradi. Asosiy omil – bu xavfsizlik choralari: mustahkam parollar, E-key fayllarini xavfsiz saqlash va shubhali faoliyatdan ehtiyot bo'lish. O'zbekiston sharoitida WebMoney xalqaro to'lovlar, onlayn xaridlar va frilans faoliyati uchun qulay vositadir. Tizimning ko'p yillik tajribasi, keng tarqalganligi va ishonchlligi uni jiddiy moliyaviy operatsiyalar uchun moslashtiradi. Texnologiyalar rivojlanishi bilan WebMoney ham yangi funksiyalar qo'shib, foydalanuvchilarga yanada qulay sharoitlar yaratib kelmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Karimov F. Elektron tijorat , to'lov tizimlari. - T.: Fan va texnologiya, 2021.
2. Hasanov A. "Elektron to'lov texnologiyalari rivoji" maqolasi, Iqtisodiyot va innovatsiyajurnali, 2023.
2. Kevin Beaver. The 10 most common ERP security issues and ways to fix them. – 2024. – URL: <https://www.techtarget.com/searcherp/feature/The-10-most-common-ERP-security-issues-and-ways-to-fix-them>
3. Linda Gilbert. Cloud ERP Security: Navigating Challenges & Best Practices. – 2024. – URL: <https://www.rfgen.com/blog/cloud-erp-security-concerns-best-practices-for-a-secure-future/>
4. Ken Foley. 8 ERP Security Risks & Best Practices. – 2024. – URL: <https://www.rpic.com/blog/erp-security-best-practices/>
5. Lisa Schwarz. ERP Security Challenges and How to Tackle Them. – 2022. – URL: <https://www.netsuite.com/portal/resource/articles/erp/erp-security-best-practices.shtml>
6. Милославская Н. Г., Сенаторов М. Ю., Толстой А. И. Управление рисками информационной безопасности. Учебное пособие для вузов. – М.: Горячая линия–Телеком, 2013. – 130 с.
7. Киселева И.А., Искаджян С.О. Информационные риски: методы оценки и анализа // ИТпортал, 2017. №2.
8. Калашников А.О. Управление информационными рисками организационных систем: общая постановка задачи // Информация и безопасность. 2016. Т. 19. № 1. С. 36-45.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 6/3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>